ליקוטי עצות — כעס

כַּעַסא. צָרִיךְ לְשַׁבֵּר אֶת הַכַּעַס בְּרַחֲמָנוּת. הַיְנוּ כְּשֶׁבָּא לְכְלַל כַּעַס, לֹא יִפְעֹל בְּכַעֲסוֹ שׁוּם אַכְזָרִיּוּת, רַק אַדְרַבָּא, יִתְגַּבֵּר אָז בְּרַחֲמָנוּת גָּדוֹל עַל זֶה שֶׁרוֹצֶה לִכְעֹס, וַיַּמְתִּיק הַכַּעַס בְּרַחֲמָנוּת. וְעַל־יְדֵי זֶה זוֹכִין לְקַבֵּל מֵהַצַּדִּיק וְלִתְפֹּס בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ אֶת הַתַּכְלִית, שֶׁהוּא שַׁעֲשׁוּעַ עוֹלָם הַבָּא. וּבְכָל דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם יָכוֹל לְהִסְתַּכֵּל עַל הַתַּכְלִית הָאַחֲרוֹן וּלְהַשְׁגִּיחַ, כְּפִי שֹׂרְשׁוֹ שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּתוֹךְ נִשְׁמַת הַצַּדִּיק: (לק"א סי' י"ח אות ב')

ב. עַל־יְדֵי בִּטּוּל הַכַּעַס בְּרַחֲמָנוּת כַּנַּ"ל, עַל־יְדֵי זֶה מְקַבְּלִים הַצַּדִּיקֵי אֱמֶת הַכָּבוֹד וְהַגְּדֻלָּה, וַאֲזַי זוֹכִין לְמַנְהִיג אֱמֶת, שֶׁיְּרַחֵם עַל הָעוֹלָם לְנַהֲגָם כָּרָאוּי, לְהָבִיא כָּל אֶחָד אֶל הַתַּכְלִית הַטּוֹב הָאַחֲרוֹן: (שם)

ג. כַּעַס וְאַכְזָרִיּוּת הוּא מֵחֶסְרוֹן הַדַּעַת. וְכָל מַה שֶּׁמִּתְרַבֶּה הַדַּעַת נִתְבַּטֵּל הַכַּעַס וּמִתְרַבֶּה הָרַחֲמָנוּת וְהַחֶסֶד וְהַשָּׁלוֹם. עַל־כֵּן עַל־יְדֵי עֵסֶק הַתּוֹרָה, שֶׁעַל־יְדֵי זֶה נִמְשָׁךְ דַּעַת, עַל יְדֵי זֶה מִתְבַּטֵּל הַכַּעַס וְנִמְשָׁךְ רַחֲמָנוּת וְשָׁלוֹם: (לק"א סי' נ"ו אות ו')

ד. וְכֵן טְבִילַת מִקְוֶה מְבַטֵּל הַכַּעַס, כִּי עַל־יְדֵי טְבִילַת מִקְוֶה נִמְשָׁךְ דַּעַת: (שם אות ז')

ה. עַל־יְדֵי הַכַּעַס נִתְעוֹרֵר הַמְקַטְרֵג הַגָּדוֹל, שֶׁהוּא עֵשָׂו הוּא אֱדוֹם. וּמִן הַמְקַטְרֵג הָעֶלְיוֹן נִתְעוֹרְרִים וְנִשְׁתַּלְשְׁלִים מְקַטְרְגִים וְצָרִים לְמַטָּה עַל אָדָם הַכּוֹעֵס וְשׁוֹלְטִים עָלָיו. כִּי עַל־יְדֵי הַכַּעַס חָכְמָתוֹ מִסְתַּלֶּקֶת וְצֶלֶם אֱלֹקִים סָר מֵעַל פָּנָיו וְאֵין לוֹ פְּנֵי אָדָם, וְעַל יְדֵי זֶה שׁוֹלְטִים בּוֹ הַשּׂנְאִים, כִּי נִדְמֶה לָהֶם כִּבְהֵמָה וְאֵינָם יְרֵאִים מִלְּפָנָיו: (לק"א סי' נ"ז אות ו')

ו. תִּקּוּן לְכַעַס הוּא תַּעֲנִית, וְזֶה עִקַּר מַעֲלַת הַתַּעֲנִית. עַל־כֵּן בְּיוֹם הַתַּעֲנִית מִתְגַּדֶּרֶה הַבַּעַל דָּבָר בָּאָדָם וּמַזְמִין לוֹ כַּעַס כְּדֵי לְקַלְקֵל אֶת הַתַּעֲנִית. עַל־כֵּן צָרִיךְ שְׁמִירָה יְתֵרָה לָזֶה לִשְׁמֹר אֶת עַצְמוֹ מְאֹד מֵאֵשׁ שֶׁל הַכַּעַס בְּיוֹם הַתַּעֲנִית, כִּי עִקַּר מַעֲלַת הַתַּעֲנִית הוּא מַה שֶּׁמַּכְנִיעַ אֶת הַכַּעַס: (שם)

ז. עַל־יְדֵי אֲכִילַת שַׁבָּת נִכְנָע וְנִתְבַּטֵּל הַכַּעַס: (שם)

ח. כַּעַס מַזִּיק לַעֲשִׁירוּת. וּכְשֶׁהַיֵּצֶר הָרָע מֵסִית לָאָדָם שֶׁיִּכְעֹס, יֵדַע שֶׁבְּוַדַּאי הַשָּׁעָה יַשְׁפִּיעוּ לוֹ מִלְּמַעְלָה אֵיזֶה סַךְ מָמוֹן, וְהַיֵּצֶר הָרָע רוֹצֶה לְקַלְקֵל זֹאת הַהַשְׁפָּעָה עַל יְדֵי הַכַּעַס שֶׁמַּזְמִין לוֹ שֶׁהוּא מַזִּיק אֶת הַהַשְׁפָּעָה שֶׁל הָעֲשִׁירוּת: (לק"א סי' נ"ט אות ה')

ט. עַל־יְדֵי קִלְקוּל הַשֶּׁפַע שֶׁל הָעֲשִׁירוּת שֶׁבָּא עַל־יְדֵי הַכַּעַס, עַל־יְדֵי זֶה נִפְגָּם שְׁמוֹ וְנַפְשׁוֹ. אֲבָל כְּשֶׁשּׁוֹמֵר אֶת עַצְמוֹ מִכַּעַס, וּכְשֶׁבָּא לְאֵיזֶה כַּעַס הוּא מִתְגַּבֵּר עַל יִצְרוֹ וּמַאֲרִיךְ אַפּוֹ וְכוֹבֵשׁ כַּעֲסוֹ, עַל־יְדֵי זֶה זוֹכֶה לַעֲשִׁירוּת. וְעַל־יְדֵי זֶה מַגְדִּיל שְׁמוֹ וְנַפְשׁוֹ וְזוֹכֶה לְשֵׁם טוֹב, וְכָל הַנְּפָשׁוֹת תְּאֵבִים לְהִכָּלֵל בְּנַפְשׁוֹ. וְזוֹכֶה לְקָרֵב נְפָשׁוֹת הַרְבֵּה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּה עִקַּר כְּבוֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ: (שם)

י. כַּעַס מַזִּיק לַפַּרְנָסָה כַּנַּ"ל, וְעַל־יְדֵי זֶה הוּא רָחוֹק מֵאֱמֶת וְעַל־יְדֵי זֶה אֵינוֹ יָכוֹל לְהִתְפַּלֵּל. גַּם אֵינוֹ יָכוֹל לִגְמֹר וּלְהוֹצִיא מִכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל מַה שֶּׁצָּרִיךְ: (לק"א סי' ס"ו אות ב')

יא. כְּשֶׁמִּתְגַּבֵּר וּמְשַׁבֵּר הַכַּעַס, עַל־יְדֵי זֶה נַעֲשָׂה וְנִמְשָׁךְ בְּחִינַת רוּחוֹ שֶׁל מָשִׁיחַ, וְנֶחֱשָׁב כְּאִלּוּ עַל יָדוֹ נִתְהַוָּה וְנִבְרָא כָּל הָעוֹלָם וּמְלוֹאוֹ. וְזוֹכֶה לְפַרְנָסָה וְלֶאֱמֶת וּלְהִתְפַּלֵּל לַה' לְבַדּוֹ בְּלִי פְּנִיּוֹת בִּשְׁבִיל בְּנֵי אָדָם חַ"ו, וְנִצּוֹל מִכָּל הָעֲבֵרוֹת וְזוֹכֶה לְהוֹצִיא מִכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל כָּל הַמִּצְווֹת וְכָל הַדְּבָרִים שֶׁבַּקְדֻשָּׁה שֶׁצָּרִיךְ לַעֲשׂוֹת: (שם אות ג')

יב. עַל־יְדֵי קְדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל זוֹכִין לְשַׁבֵּר בִּשְׁלֵמוּת הַכַּעַס וְהָעַצְבוּת וְהָעַצְלוּת. עַל־כֵּן צְרִיכִין לְבַקֵּשׁ מְאֹד מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁיְּזַכֶּה לָבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מְהֵרָה. כִּי עַל־יְדֵי קְדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל זוֹכִין לִבְחִינַת אֲרִיכַת אַפַּיִם, דְּהַיְנוּ שֶׁיַּאֲרִיךְ אַפּוֹ עַל כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו, וְלֹא יִכְעֹס וְלֹא יַקְפִּיד עַל שׁוּם דָּבָר וְלֹא עַל שׁוּם אָדָם, אֲפִלּוּ אִם עָשָׂה כְּנֶגְדּוֹ מַה שֶּׁעָשָׂה: (לק"א סי' קנ"ה)